

národní
úložiště
šedé
literatury

Kolečko první pomoci a záchranných prací

Jirásek, P.; Josef, J.; Kopecká, I.; Mrázek, M.; Selucká, A.; Štěpánek, I.
2016

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-204317>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 20.05.2020

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz.

Pro Český komitét Modrého štítu vydalo Metodické centrum konzervace
Technického muzea v Brně, 2014.
Vychází za finančního příspěví Ministerstva kultury ČR a s podporou projektu DF11P010VV009.
Autorský kolektiv: P. Jirásek, J. Josef, I. Kopecká, M. Mrázek, A. Selucká (ed.), I. Štěpánek

VANDALISMUS

- Zkuste okamžitě ochránit předmět před opakovaným ničením útočníkem, pokud neriskujete život nebo zdraví.
- Přivolejte ostrahu k zásahu.
- Přivolejte PCR k zásahu.
- Zůstaňte u napadeného předmětu.
- Nedotýkejte se napadeného předmětu, může být kontaminován nebezpečnou látkou.
- Uzavřete dotčený prostor, kde k útoku došlo, odvedte z něj návštěvníky.
- Pokud je vandal stále v objektu, jedněte klidně, zabraňte panice, minimalizujte riziko napadení osob vandalem.
- Kontaktujte konzervátora-restaurátora.
- V případě poničení předmětu graffiti zajistěte obal látky, aby mohlo být přesně identifikováno její složení.
- Neodstraňujte žádné předměty kolem místa útoku – vše může sloužit jako důkazní materiál.
- Zdokumentujte místo a napadený předmět.
 - Archivujte všechny dostupné záznamy CCTV, ZPT5, ACS a EPS.
 - Zpracujte odhad napáchaných škod.
 - Podrobně popište událost pro příští analýzu rizik.

DŮLEŽITÁ TELEFONNÍ ČÍSLA

JEDNOTNÁ TÍŠŇOVÁ LINKA: 112

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR: 150

POLICIE ČR: 158 / MĚSTSKÁ POLICIE: 156

ZDRAVOTNICKÁ ZÁCHRANNÁ SLUŽBA: 155

KOLEČKO PRVNÍ POMOCI A ZÁCHRANNÝCH PRACÍ

Prvních 48 hodin má rozhodující význam!

Přírodní katastrofy (povodeň, požár, vichřice, zemětřesení) a jiné mimořádné události (krádež, vandalismus, sociální nepokoje, stavební závady) mohou výrazně poškodit či zničit předměty kulturní hodnoty. Tato pomůcka shrnuje základní zásady správného postupu záchranných prací a okamžitého ošetření uvedených předmětů (muzejních sbírek, movitých kulturních památek, archiválií, knih apod.), které jsou spravovány paměťovými institucemi.

HLAVNÍ ZÁSADY

- V návaznosti na národní legislativu o integrovaném záchranném systému a metodiku jednotlivých ministerstev musí mít každá paměťová instituce zpracovaný vlastní **plán prevence a ochrany**.
- Součástí plánu prevence a ochrany jsou stanovená opatření pro řešení krizových stavů a mimořádných událostí, se kterými jsou seznámeni, pravidelně proškolení a cvičeni všichni zaměstnanci.
 - Prioritou je vždy ochrana zdraví a lidských životů!
 - Jakmile dostanete příkaz k evakuaci budovy, neprodleně uposlechněte.

DALŠÍ KONTAKTY:

Havárie plynu: _____

Havárie vody: _____

Havárie kanalizace: _____

Havárie elektřiny: _____

Hygienická stanice: _____

Krizový štáb kraje / obce: _____

Pojišťovna: _____

Vedoucí záchranného týmu: _____

Pracovník PO a BOZP: _____

Konzervátor-restaurátor: _____

Ostraha budovy / velín: _____

POŽÁR

POVODEŇ
NEBO ZAPLAVENÍ

NEBEZPEČNÉ CHOVANÍ
ANTROPOMORFICKÝ ÚTOK

SOCIÁLNÍ NEPOKOJE V OKOLÍ

KRÁDEŽ

POŠKOZENÍ PŘEDMĚTU
VLIVEM SPECIFICKÝCH RIZIK

POŠKOZENÍ PŘEDMĚTU
PŘI DOPRAVĚ

ZEMĚTŘESENÍ

Pro Český komitét Modrého štítu vydalo Metodické centrum konzervace
Technického muzea v Brně, 2014.
Vychází za finančního příspěví Ministerstva kultury ČR a s podporou projektu DF11P01OVV009.
Autorský kolektiv: P. Jirásek, J. Josef, I. Kopecká, M. Mrázek, A. Selucká (ed.), I. Štěpánek

FOTOGRAFIE AUDIO A VIDEO NOSIČE

vinylové desky, CD, DVD; audio nebo video pásky; filmy, negativy
a diapozitivy, syntetické polymery (moderní design, modely, módní
doplňky)

Audio a video nosiče – hrozí mechanické poškození, chemické
poškození želatiny vrstvy, biodegradace citlivé vrstvy, její
zbožbnání. **Fotografie** – citlivá vrstva (želatina, albumin nebo
arabská guma) delaminuje od papírové podložky; hrozí
slepení a zatvrdnutí filmů či fotografií. Většinou plastů voda
neškodí. Výjimkou jsou **předměty z nitratu celulózy**
a **acetátu celulózy**, které ve vodě silně bobtnají.

Sanace: Fotografie jemně opláchněte čistou
vodou. Sušte jednotlivě volně na vzduchu nebo
zamrazte (prokládejte voskovým papírem
nebo potravinářskou fólií). Rozmražené
fotografie přefotografujte ještě za mokra.
Audio a video nosiče omyjte lihem,
sušte studeným vzduchem. Svítky
filmů čistěte lihem a ihned sušte při
pomalém převijení. Filmy případně
zabalte do PE pytlů, uložte
v chladu (max. 1 týden)
a postupně je odeberte
k čištění (nezamrazujte).
Skleněné negativy
nezmrázujte, lehce
opláchněte čistou
vodou nebo lihem
a volně usušte
na vzduchu.

PŘEHLED ZÁCHRANNÝCH POSTUPŮ

Oplachování Špinavé nebo zablácené předměty
opláchněte jemným proudem čisté vody nebo ponorem
v nádobě s vodou. Nedrhňte, špína by se dostala
hlouběji pod povrch (použijte jemné štětce). Knihy při
čištění nerozevírejte! **Vodou nečistěte materiál obsahující
vodorozpuštěné látky** (inkousty a barviva, temperové a akvare-
lové barvy). **Vodou se neodstraňují poškození způsobená
kouřem po požáru!**

Vysoušení na volném vzduchu Lze aplikovat pouze u navlhčelých
předmětů. Vyčleňte vhodný prostor s dobrou cirkulací vzduchu (použijte
větráky), pokud možno s kontrolovanou relativní vlhkostí do 60 % (viz
doporučení k jednotlivým materiálům) a teplotou do 21 °C. Úložné regály
k sušení proložte polyethylenovou fólií. Stránky knih prokládejte čistým
savým papírem (filtrační papír), který pravidelně vyměňujte. Kontrolujte
tvorbu plísní (konzultujte s hygienikem nebo mikrobiologem).

Dezinfekce V případě výskytu plísní na povrchu předmětů použijte
dezinfekční prostředky s fungicidním účinkem. Obecně doporučené
jsou bezbarvé prostředky obsahující kvartérní amoniové soli např.
ajatin, Septonex. Nepoužívejte prostředky na bázi chlóru (např. Savo,
chloramin). Dezinfekční postup konzultujte vždy s konzervátorem-
restaurátorem a dle potřeby i s hygienikem nebo mikrobiologem.

Balení pro přepravu a zamrazení Při balení knih a dalšího papí-
rového materiálu k zamrazení oddělte předměty polyethylenovou
fólií nebo voskovým papírem a rozděluje je podle druhu
materiálu. Otevřené a deformované knihy nezavírejte ani násilím
nenarovnávejte. Knihy balte hřbetem dolů a ukládejte do plas-
tových přepravek nebo pevných lepenkových krabic.
Zamrazením zamezujete vývoji plísní, rozpíjení inkoustu,
roztečení nebo zapuštění barvy. Optimální teplota
je -20 až -30 °C. K transportu použijte mrazicí vozy
nebo zabalené předměty obložte suchým ledem
(použijte separační vrstvu). Zamrazení není
vhodné pro kovy, sklo, skleněné negativy,
některé fotografie (mokrý kolodiový
proces), diskety, magnetické pásky.

KOLEČKO PRVNÍ POMOCI A ZÁCHRANNÝCH PRACÍ

Prvních 48 hodin má rozhodující význam!

ZÁCHRANA PŘEDMĚTŮ KULTURNÍ HODNOTY

Předměty mohou být poškozeny různým způsobem při povodni, požáru,
vichřici, zemětřesení, výpadku elektřiny nebo vandalismu a jiných mimo-
řádných událostech. Vzhledem k tomu, že kontakt s vodou bývá nejčastější
příčinou poškození, jsou dále rozvedeny obecné zásady, projevy poškození
a postup sanace zejména degradace tohoto typu.

OBECNÉ ZÁSADY

- Prvních 48 hodin má rozhodující význam, hrozí nebezpečí z prodlení.
- Přivolejte konzervátora-restaurátora.
- Používejte ochranné pomůcky (povodňová voda může být kontami-
novaná nebezpečnými mikroorganismy; zplodiny hoření mohou
obsahovat dráždivé, toxické nebo karcinogenní látky)!
- Ze zasažených míst nejprve odstraňte méně poškozený materiál.
- Mokrý materiál je křehký a nabývá na hmotnosti, použijte
vhodné podpěry a podložky.
- Určete typ materiálu: např. papír, fotografie, pergameny, dřevo,
malba, kovy apod.
- Sestavte soupis stěhovaného materiálu.
- Rozdělte materiál podle stupně poškození
(málo namočený, špinavý namočený, mokrý ke speci-
fickému ošetření či zamrazení).
- Zajistěte oddělené prostory pro oplachování,
sušení, balení a specifické ošetření.
- Vybrané materiály, které nelze vysušit
do 48 hodin, připravte k zamrazení.

ZÁVĚSNÉ OBRAZY

PAPÍR A PERGAMEN

TEXTIL A USEŇ

PŘÍRODNINY

KERAMIKA A SKLO

DŘEVO

KOVY A JEJICH SLITINY

ARCHEOLOGICKÉ SBÍRKY